

סיכום לדיני חולים בשבת - שיעור 935

מצב החולה / מעשה	שיש בו סכנה	שיש בו סכנת אבר	שאינ בו סכנה	מצטער הרבה (שש"כ ל"ד - הערה ד)	מקצת חולי	מיחוש	בריא גמור
דאורייתא ע"י יהודי	מותר (שכ"ח - ז)	אסור (שכ"ח - ז')	אסור (שכ"ח - ז')	אסור (שכ"ח - ז')	אסור (שכ"ח - ז')	אסור (שכ"ח - ז' - ח)	אסור (פשוט)
דאורייתא ע"י יהודי בשינוי	מותר (שכ"ח - ז' - ז') רמ"א וט"ז	מותר (שש"כ ל"ג - הערה י"ז*)	מותר (שש"כ ל"ג - הערה י"ז*)	מסתברא דאסור (בה"ל שכ"ח ד"ה ומלבער)	אסור (ש"ז - ה)	אסור (שכ"ח - ז' - ח)	אסור (פשוט)
דאורייתא ע"י נכרי	מותר (שכ"ח - ז')	מותר (שכ"ח - ז')	מותר (שכ"ח - ז')	אפשר יש להתיר (שכ"ח ל"ג ובה"ל ד"ה ומלבער)	אסור (ש"ז - ה)	אסור (ש"ז - ה - ח)	אסור (פשוט)
דרבנן ע"י יהודי	מותר (פשוט)	מותר (שכ"ח - ז')	מותר (מ"ב שכ"ח - ק"ג)	מסתברא דאסור (שש"כ ל"ד - ז')	אסור (שכ"ח - ז' - ח)	אסור (שכ"ח - ז' - ח)	אסור (פשוט)
דרבנן ע"י יהודי בשינוי	מותר (פשוט)	מותר (שכ"ח - ז')	מותר (שכ"ח - ז')	מותר (מג"א ש"ז - ז' - ח) אג"מ ד - ז"ה	מותר (מג"א ש"ז - ז' - ח) אג"מ ד - ז"ה	אסור (ש"ז - ה - ח)	אסור (ש"ז - ה)
דרבנן ע"י נכרי	מותר (פשוט)	מותר (שכ"ח - ז' - ח)	מותר (שכ"ח - ז')	מותר (ש"ז - ה)	מותר (ש"ז - ה)	אסור (שכ"ח - ז' - ח)	אסור (ש"ז - ה)
לקיחת רפואות	מותר (פשוט)	מותר (שכ"ח - ז')	מותר (שכ"ח - ז')	אסור (אגלי טל טוהן ס"ק ע"ז)	אסור (שכ"ח - ז')	אסור (שכ"ח - ז' - ח)	מותר (שכ"ח - ז' - ח) אג"מ ג - ז"ד

טבלא זו נדפס רק לידע הענין וצריך מורה הוראה לדון על כל שאלה בפני עצמו

I. הערות מרב שלמה זלמן אויערבאך על הענין

(א) אסור בשבת לטלפן לצרכי חולה שאין בו סכנה אבל ביו"ט מותר כיון שרוב הפוסקים סוברים דהמצאת אש ביו"ט אסורה רק מדרבנן (שש"כ ל"ג - הערה כ"ג* בשם רשז"א) ועיין באג"מ (ד - פ"ד - פ"ה)

(ב) אסור לעשות צילומים X-RAY ולשים גבס על האדם אם אין הרופא דורש לעשות זאת מיד מחשש סכנה מכיון שכל הדברים האלה קשורים באיסורי תורה (ל"ג - ג) ועושין צילום בחשש שבר עצמות (ל"ה - ה)

(ג) אסור להזרים זריקה בווריד (INTRAVENOUS) לחולה שאין בו סכנה אבל זריקה שנקרא INTRAMUSCULAR מותר (שש"כ ל"ג - ז) ועיין בשש"כ (ל"ז - הערה ק"ח) דיש אומרים דהוי רק מלאכה שאינה צריכה לגופה וצ"ע

(ד) עצם שנתפרקה מחיבורה מותר להחזירה למקומה משום סכנת אבר גם משום סכנת נפשות (שש"כ ל"ג - י"ז בשם הערוך השלחן)

ה) עצם שנשברה שאין בו סכנה יש לחבושה בתחבושת זמנית כדי להחזיקה וטוב לקשרה בעניבה או בסיכת בטחון (שש"כ ל"ג - י"ח)

ו) URINE TESTS - עיין בשש"כ (ל"ג - הטרה פ"ג) בשם רשז"א דכיון שאין רוצים כלל בצביעת הקיסם רק למען דעת דבר אחר אין זה דומה לצביעה מ"מ טוב לעשותו באופן שהשתן יתקרב מאליו אל הקיסם דחשיב רק גרמא

ז) ASTHMA - מותר לו להפעיל מכונה ובמקום של סכנה אף חשמלית אפילו ביום כיפור (ל"ג - כ"ז)

ח) STITCHES - אם אפשר להשהות את תפירת הפצע עד מוצאי שבת ללא כל חשש להרעת מצב הפצוע אין לתופרו בשבת דהרי זה קשר של קיימא (ל"ה - ד)

ט) DENTAL BRACES - פלטה ליישר שיניים מותר ללובשה בשבת שהישור לא נעשה מיד רק במשך זמן ארוך ואף מותר לצאת בו לרה"ר דומיא דקמיע (ל"ד - הערות קי"ח - קי"ז)

י) TOOTH EXTRACTIONS - מי שסובל מכאב שיניים עד שמצטער הרבה מותר לו לקחת תרופה ובשעת הצורך גם מותר לומר לנכרי לעקור את השן (ל"ד - ז) וע"ע הטרה ל"ו וצ"ע

יא) מי שהותר לו לאכול קודם התפלה כגון לרפואה צריך לקדש מתחלה (בה"ל שפ"ט ד"ה חזנת קידוש) וע"ע באג"מ (ז - כ"ח) דאולי לא תקנו לקדש אלא כשהוא זמן סעודה לכל אבל למעשה כבר הורה זקן ויש לו לקדש תחלה

יב) DIABETES - חולה שמקבל לפני כל ארוחה זריקה על מנת להוריד את כמות הסוכר מותר להזריק לו גם בשבת דאין בהנקב איסור פתח דנסתם תמיד והמדידה הוא רק אסור משום עובדא דחול מ"מ אם אינו צריך כל כך אין להתיר (שערים מצויינים בהלכה ז"ח - י"ח)

יג) חולה שצוה עליו הרופא שלא לצאת מביתו מבלי שיהיו עמו תרופות מסויימות עיין בשש"כ (מ - ז) ואבאר

יד) STERILIZING NEEDLES - בדיעבד יש מקום להקל ולהעביר מים מדוד השבת לתוך קדירה ריקנית ולהכניס בה את המזרק ואת המחטים ולהעמיד קדירה זו על גבי האש מכוסה לכתחלה (ל"ג - ה) דהמחטים לאו בני בישול (הטרה מ"ח) וע"ע באג"מ (ז - ס"ט) שכתב דאין להחזיר ואולי לצורך החולה יש להקל (ד"ע)

II. בהליכת חולה (שו"ע ש"ח - ט"ו-ט"ז ומשנה שצ"ט ס"ה: ותוספות שס)

א) קיטע - שאינו יכול לילך כלל על שוקיו אלא יושב על כסא ... הכסא וספסלים שבידו מותר לצאת בו

ב) חיגר - (שו"ע ש"ח - י"ז ותוספות שס וסר"ש צ"ה כ"ה) שאינו יכול לילך בלא מקל מותר לילך בו אפילו אינו קשור בו אבל אם אינו נוטלו אלא להחזיק עצמו אסור ועיין בה"ל דיש בזה איסורא דאורייתא ברה"ר ולא כפמ"ג שהוא רק דרבנן וצ"ע אם מותר בכרמלית במקום מצוה (ד"ע)

ג) חולה זקן וסומא - דינו כחיגר (שו"ע ש"ח - י"ז-י"ח) ויש מחלוקת בין הט"ז וא"ר אם אדם הולך במקום שיש חשש שיפול כגון על אייז (ice) אם יכול לילך במקל והמ"ב נוטה כא"ר לאיסור אבל הערוך השלחן (ע) מכריע להיתר

ד) הליכת חולה נכה או זקן בעגלה עיין בשיעור 413 (VIII)